

Missiv

Dnr 21REK17
2021-12-16

Kommunstyrelsen

Begäran om yttrande: Granskning av Gästrike Vatten AB och hanteringen av PFAS i dricksvatten

Bakgrund och syfte

Lekmannarevisorerna från samtliga kommuner i Gästrike Vatten AB-koncernen har gett KPMG i uppdrag att närmare granska förekomsten av perfluorerade alkylsubstanser, PFAS, i dricksvattnet i respektive kommun. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021 både för lekmannarevisorerna och för de förtroendevalda revisorerna i Gävle.

Mätningar görs av bolaget genom provtagningar. Kommunerna är ansvariga för livsmedelskontrollen, vilket inkluderar dricksvatten.

Förekomst av PFAS-ämnen i kommunalt dricksvatten i Kallinge har resulterat i en fällande dom i Blekinge. Ronneby Miljö och Teknik AB har blivit ansvarigt för att kompensera kärandena för personskada i form av förhöjda halter PFAS i blodet innebärande ökade hälsorisker och fysiska förändringar och försämringar av kroppen.

I Gävle har förekomst av PFAS för den största vattentäkten redan konstaterats. Ett nytt EU-direktiv kommer att innebära skärpta krav i förhållande till Livsmedelsverkets nuvarande nivåer.

Granskningsresultat

KPMG:s bedömning är att Gästrike Vatten AB har en strategi och arbetssätt innebärande ambitioner att såväl spåra källan till PFAS samt åtgärda och minska halterna PFAS i dricksvattnet i de fall nivåerna är högre. De bedömer därför sammantaget att Gästrike Vatten AB har ett riskbaserat och behovsanpassat arbete kring PFAS.

De kan konstatera att provtagningar, med något undantag, görs regelbundet i samtliga kommuner och deras vattenverk. De ser också att provtagningarna intensifieras i de fall där PFAS konstaterats med högre värden.

Gemensamt för samtliga kommuner är att det inte sker någon provtagning av de lokala miljömyndigheterna utan den tillsyn som sker görs av vattenproducentens kontroll och bedömning av densamma. I samtliga tillsynsverksamheter framförs att inspektörerna får ett fullgott underlag från Gästrike Vatten AB.

KPMG kan i sin granskning se en gemensam uppfattning om att tillsynsresurserna kring dricksvatten sannolikt bör ges högre prioritet i kommunerna.

När det gäller särskilda utredningar kring PFAS och källspårning pågår flera utredningar inom Gästrike Vatten AB. Kommunerna gör inga egna utredningar med bäring på PFAS.

En av rekommendationerna från KPMG är att styrelsen för Gästrike Vatten AB bör

— fortsätta källspårning av PFAS i de områden där nivåerna är högre.

De förtroendevalda revisorerna begär Kommunstyrelsens yttrande:

Gästrike Vatten AB arbetar med att säkerställa vattenkvaliteten i det råvatten som används i produktionen av dricksvatten. Vattenkvaliteten påverkas av en rad faktorer som ligger utanför bolagets verksamhet. Samverkan med respektive kommun blir viktig för att på ett effektivt sätt spåra och åtgärda källor till föroreningar, bland annat PFAS.

Med anledning av det som framkommer i granskningsrapporten gällande PFAS och dricksvattentäkten i Gävle vill revisorerna ha kommunstyrelsens kommentarer till arbetet med källspårning och ansvarsfrågor.

- Gävle Vatten AB kan inom sitt verksamhetsområde spåra källor till PFAS. De markområden och avrinningsområden som ligger utanför bolagets verksamhetsområde har bolaget inte rådighet över. Hur samordnar kommunstyrelsen, inom ramen för sin ledningsfunktion, utredningsarbetet mellan sig, samhällsbyggnadsnämnden och bolaget för att spåra källor till PFAS?
- Hur ser ansvarsfrågan ut för sanering av PFAS-ämnen?
 - Om till exempel Räddningstjänsten (kommunalförbund) använt släckskum i sin verksamhet som förorenar mark och vatten med PFAS-ämnen, är det då Räddningstjänsten som ska bekosta sanering?
 - Om privat verksamhet som förorenar med PFAS alternativt äger mark som tidigare förorenats med PFAS, är det då den privata verksamhetens ansvar att sanera?
 - Om den verksamhet som förorsakat förorening med PFAS inte längre finns kvar och kommunen äger marken, är det då kommunens ansvar att sanera?
- Både kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har uppgifter inom fysisk planering. Ansvarar styrelsen och/eller samhällsbyggnadsnämnden för att utreda förekomsten av PFAS i vatten vid framtagande av detaljplaner?

Revisorerna önskar ett yttrande från kommunstyrelsen senast 2022-02-17.

Revisorerna i Gävle kommun

Eva-Karin Hamilton
Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef

Bilaga: Granskningsrapport Gästrike Vatten AB - PFAS

